

pa je dodan še pregled univerzitetnih doktoratov. V uvodu je podan pregled podobnih oziroma analognih bibliografij, ki so bile pred to izdelane, tudi za druga madžarska vseučilišča. Zelo zanimiv je kratek historiat univerze same, njene členitve in akademskih stopenj nastavljenecv. Knjižica ima vsestranski pomen, ne nazadnje s tematsko grupacijo svetovne zgodovine, ki je zelo praktično in dokaj detajlno razčlenjena in predložena v luči dela nastavljenecv te velike univerze, ustanovljene leta 1635.

J. Šašel

O. Kleemann, E. Moser, F. B. Naber, H. Schnitzler: *Zeitschriften-Verzeichnis des Instituts für Vor- und Frühgeschichte der Rheinischen Friedrich-Wilhelm-Universität Bonn* (= Bonner Hefte zur Vorgeschichte 1 [1971]), veliki 8°, 100 str., šapirografirano.

Publikacija je orientacijski priročnik za revialni tisk s pretežno prazgodovinsko in zgodnesrednjeveško tematiko, važna predvsem za Nemce, ki si z njeno pomočjo medbibliotečno lahko izposojajo tudi težje dostopna dela. Kot pregled služi tudi nam. Predvsem pa je ob tem delu zanimivo opazovati, kako resno jemlje organsko izpopolnjevanje strokovne biblioteke tujec ter uživa pri tem podporo političnih činiteljev. Kako daleč smo še mi od tega kulturnega nivoja na politični ravni! Posledica je, da smo na repu Evrope zaradi nekaj dinarjev, ki v knjižnico vloženi pomenijo — vsaj doslej in po našem pojmovanju (ki ga očitvidno ne delijo vsi) — vselej večanje narodnega bogastva in nujno potrebno ustvarjanje potencialne možnosti za bodoči razvoj v določenih strokah.

Institut je bil ustanovljen 1938. Ob koncu vojne je revialni tisk v njegovi biblioteki štel 3500 zvezkov, 1971 jih je imel 15.000, kar je gotovo zelo mnogo, če pomislimo, da je ozko specializiran. Na-

bave so koordinirane z veliko biblioteko Renskega deželnege muzeja. Vsega skupaj ima biblioteka 434 revij, od tega jih je — to je vzgledno! — 237 v kompletih, vsebovana so tudi nekatera jugoslovanska glasila (mednje je zašel tudi jeseniški *Železar*). Od tujih revij imajo največ francoskih, ki jih je 56, dalje 40 poljskih. Ostale države so zastopane z manjšim številom.

J. Šašel

Joan Liversidge, *Britain in the Roman Empire*, Routledge and Kegan Paul, London 1968, vel. 8°, 526 str., 187 il. v tekstu in 60 na tablah.

Britaniji v rimski dobi je bilo posvečenih toliko in s tako različnih vidikov napisanih del kot malokateri rimski provinci. Avtorica knjige, katere prikaz naj podam, nam v uvodu pojasni, zakaj se je odločila dodati še svojo knjigo tej obsežni literaturi, ki je sicer razvidna iz bibliografije na koncu, v kateri pa ni še upoštevano zadnje in sedaj najvažnejše in najizčrpnjše delo, ki je izšlo malo pred njeno knjigo kot 1. zvezek pred nekaj leti zasnovane serije 'Rimske province', namreč Frere, *Britannia*. Avtoričin namen je bil podati opis civilnega vsakdanjega življenja Britancev, kakor so ga živeli ob postopni romanizaciji, in to z vseh, predvsem še tistih vidikov, ki niso bili doslej dovolj upoštevani. Da bi bila slika življenja v rimski Britaniji čimbolj popolna, vsestranska in živa, se je avtorica odločila, da poleg napisov, pisanih virov in zlasti domačega arheološkega gradiva pritegne še komparativno gradivo iz drugih zahodnih rimskih provinc, predvsem pa iz same Italije, in tako še s paralelami osvetli mestno in podeželsko življenje v Britaniji. Dalje nas v uvodu prav na kratko seznani z obdobji od prve poselitve otoka v kamni dobi do tedaj, ko so otok naseljevala plemena s svojimi kralji, utrdami, last-

nim denarjem, skratka do časa, tik pred rimsko okupacijo. Prihod Rimljanov leta 43 n. š. zaključí uvodno poglavje.

V naslednjem poglavju (z uvodnim jih knjiga obsega 16) nam J. L. pokaže reakcijo britanskih plemen in razmere, ki jih je ustvarila nova situacija; odpor, na katerega so Rimljani naleteli ob uvajanju svoje administracije in ustanavljanju prvih naselij. V treh poglavjih, ki sledijo, se bralec seznanja z razvojem mestnega življenja. V njih je opisan mestni obrambni sistem, javne stavbe, kopališča, privatna stanovanja, trgovine, skladišča itd., vse s podrobnim inventarjem. Posebno poglavje je posvečeno družinskemu življenju, drugo zopet obrtništvu in trgovanju, tudi poljedelstvo je podrobno obravnavano. S podeželskimi dvorci se avtorica ukvarja v dveh izčrpnih poglavjih. Spoznamo jih natančno od zunaj in znotraj in prav tako se seznanimo z življenjem v njih.

Komplicirani sistem rimske administracije in dokaj visoka kulturna in civilizacijska stopnja sta zahtevala, kot izvedemo v naslednjih poglavjih, določeno vzgojo in izobrazbo. Pravo je veljalo za najpomembnejši poklic, medicina pa je bila še precej tesno povezana z religijo. Posebno poglavje govori o možnosti zabave, ki so jo nudila prebivalcem gledališča, amfiteatri in razne igre. V poglavju 'Promet in prometna sredstva' začudeni preberemo, da je rimska vojna mornarica prevzela tip ladje (imenovan *navis Liburna*), ki naj bi ga bili uporabljali 'Jugoslav pirates', in med drugimi naj bi bili moštvo na rimskih ladjah tudi Slovani (sic).

Zadnji dve poglavji govorita o veri in kultih, pogrebnih običajih ter predstavah o posmrtnem življenju.

V knjigi je zbrano presenetljivo veliko število podatkov in je zato vsestransko poučna, zlasti za začetnika arheologa, ki se lahko tu seznani z mnogimi za študij provincialnega življenja v antiki zelo

koristnimi podrobnostmi. Številne risbe, ki tekst sproti obilno ilustrirajo, skoraj vse predstavljajo britanski material in, čeprav večinoma niso posebno lepo izdelane, so vsekakor zelo zgovorne in koristne. Prav tako praktična je tudi kronološka tabela, na začetku knjige. Gотовo pa bi bil zaželen večji in boljši zemljevid rimske Britanije. Knjigo zaključuje poleg bibliografije dokaj obsežen indeks in vrsta dobro izbranih in kvalitetnih fotografij.

M. Šašel

Antike Gemmen in deutschen Sammlungen: Band I: Staatliche Münzsammlung München, Teil 1: Griechische Gemmen von minoischer Zeit bis zum späten Hellenismus, pripravila Elfriede Brandt. Prestel Verlag, München 1968 (112 + 68).

V uvodni besedi k celotnem delu je K. Bittel orisal nastajanje zamisli o publiciranju antičnih gem iz vseh nemških zbirk. Na pobudo dr. Coenena so l. 1964 sodelavci münchenske Staatliche Münzsammlung skupaj z Nemškim arheološkim inštitutom in s podporo sklada F. Thyssena sklenili izdati antične geme in steklene paste iz te zbirke. Kasneje so pridobili za sodelovanje še druge muzeje in tako bo v bližnji prihodnosti objavljen material iz zbirk v Berlinu, Hamburgu, Braunschweigu, Göttingenu, Hannoveru in Kasslu.

»Predgovore« k temu delu je napisalo več avtorjev. P. Grotemeyer je podal oris, kako je prišlo do izdaje te knjige. S posmrtnim volilom münchenskega arheologa P. Arndta je münchenska zbirka antičnih gem dobila mednarodni pomen (vse geme objavljene v tem delu so iz Arndtove zapuščine). Nadalje se zahvaljuje vsem, ki so kakorkoli prispevali k temu delu. O zgodovini zbirke gem v Staatliche Münzsammlung je pisal H. K ü t h m a n n. Ta zbirka je zelo boga-